

WOJEWODA ŁÓDZKI

SO-II.431.7.2024

Łódź, 25 listopada 2024 r.

Pan
Piotr Sęczkowski
Burmistrz Poddębic

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 190), art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1988) zespół kontrolerów w składzie: Magdalena Roczek-Cieślakowska – główny specjalista w Wydziale Spraw Obywatelskich, pełniąca funkcję kierownika zespołu kontrolerów i Beata Londowska-Rydz – młodszy specjalista w Wydziale Spraw Obywatelskich Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, pełniąca funkcję kontrolera, przeprowadził kontrolę dotyczącą prawidłowości realizacji zadań z zakresu zmiany imienia i nazwiska w Urzędzie Stanu Cywilnego w Poddębicach, ul. Łódzka 17/21, 99-200 Poddębice.

Czynności kontrolne zostały rozpoczęte w dniu 26 czerwca 2024 r. i zakończone w dniu 26 sierpnia 2024 r. - przeprowadzone były w formie zdalnej.

Kontrola objęła swym zakresem wykonywanie zadań z zakresu zmiany imienia i nazwiska w okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest Burmistrz Poddębic – Pan Piotr Sęczkowski.

Kontroli zostały poddane następujące zagadnienia: sposób prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach o zmianę imienia i nazwiska oraz rejestrowanie zmiany imienia lub nazwiska w Systemie Rejestrów Państwowych.

W kontrolowanym okresie wydano 16 decyzji administracyjnych w sprawach o zmianę

imienia i nazwiska. Kontroli poddano 50% przeprowadzonych postępowań administracyjnych (8 postępowań).

Ocena merytorycznych przesłanek rozstrzygnięć nie wchodziła w zakres kontrolowanych zagadnień, a jedynie ocena spełnienia wymogów proceduralnych, wynikających zarówno z ustawy o zmianie imienia i nazwiska, jak i ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 572 ze zm.).

Ocenie kontrolerów podlegało przestrzeganie art. 11 ust. 3 ustawy o zmianie imienia i nazwiska. Zgodnie z tym przepisem w przypadku, gdy wniosek o zmianę imienia lub nazwiska jest składany osobiście, wnioskodawca przedstawia do wglądu dokument stwierdzający tożsamość. W sprawach oznaczonych nr USC.5355.1.2022, nr USC.5355.2.2022 i nr USC.5355.3.2022 na wnioskach znajdowała się jedynie prezentata Urzędu Miejskiego w Poddębicach z datą wpływu, a w sprawach oznaczonych nr USC.5355.4.2022, nr USC.5355.6.2023, nr USC.5355.7.2023 i nr USC.5355.8.2023 prezentata Urzędu Stanu Cywilnego w Poddębicach również z datą wpływu. Na dwóch wnioskach znajdował się pełny podpis osoby przyjmującej wniosek bez pieczętki służbowej (w sprawach nr USC.5355.6.2023 i nr USC.5355.7.2023), a na pozostałych wnioskach znajdował się podpis skrócony lub parafa również bez pieczętki służbowej. W konsekwencji takiego działania nie było możliwe zweryfikowanie na podstawie akt sprawy, czy, a jeżeli tak to które wnioski zostały złożone osobiście w Urzędzie Stanu Cywilnego w Poddębicach. Z uwagi na brak we wszystkich aktach spraw jakichkolwiek adnotacji o przedstawionych przez wnioskodawców dokumentach stwierdzających tożsamość nie było również możliwe sprawdzenie, czy Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Poddębicach zażądał przedstawienia do wglądu dokumentu tożsamości wnioskodawcy w przypadku, gdy wniosek był złożony osobiście, zgodnie z wymogiem cytowanego przepisu. Mając na względzie przepis art. 11 ust 3 ustawy o zmianie imienia i nazwiska i przepis art. 72 § 1 Kpa, który stanowi, że czynności organu administracji publicznej, z których nie sporządza się protokołu, a które mają znaczenie dla sprawy lub toku postępowania, utrwała się w aktach w formie adnotacji podpisanej przez pracownika, który dokonał tych czynności, powyższe stanowi naruszenie wskazanych przepisów. Przyczyną powstałej nieprawidłowości było niewłaściwe stosowanie przepisu Kodeksu postępowania administracyjnego i przepisu ustawy o zmianie imienia i nazwiska, a osobą odpowiedzialną za jej powstanie jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego we Poddębicach.

We wszystkich skontrolowanych sprawach wnioski o zmianę imienia lub nazwiska dotyczyły osób posiadających obywatelstwo polskie (art. 2 pkt 1 ustawy o zmianie imienia

i nazwiska), co zostało zweryfikowane w toku kontroli przez kontrolujących poprzez podgląd w rejestrze PESEL danych osób, których dotyczyła zmiana. Wskazać jednak należy, że na podstawie znajdujących się w aktach spraw wniosków nie było możliwe ustalenie, czy osoba, której dotyczy wniosek o zmianę imienia lub nazwiska należy do określonego w art. 2 ustawy o zmianie imienia i nazwiska kręgu podmiotów, które mogą skorzystać z administracyjnej procedury zmiany imienia i nazwiska. Po otrzymaniu wniosku Kierownik USC w Poddębicach powinien zweryfikować, czy osoba ubiegająca się o zmianę jest do tego uprawniona i odnotować to chociażby za pomocą adnotacji, jak powinno mieć to miejsce w przypadku gdy wniosek o zmianę jest składany osobiście. W przeciwnym razie, gdy wniosek nie pochodzi od osoby wymienionej w art. 2 przedmiotowej ustawy, zastosowanie powinny mieć przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego – art. 61a § 1 Kpa, zgodnie z którym, gdy żądanie wszczęcia postępowania zostało wniesione przez osobę niebędącą stroną lub z innych uzasadnionych przyczyn postępowanie nie może być wszczęte, organ administracji publicznej wydaje postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania.

W większości przypadków wnioski zawierały elementy wymienione w art. 11 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska: dane osoby, której zmiana dotyczy (imię lub imiona, nazwisko i nazwisko rodowe, wskazanie kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa, jeżeli zmiana imienia lub nazwiska będzie dotyczyła tego aktu, numer PESEL), imię lub nazwisko, na które miała nastąpić zmiana, wskazanie miejsca sporządzenia aktu urodzenia małoletnich dzieci, jeżeli zmiana imienia lub nazwiska będzie dotyczyła tych aktów, adres do korespondencji oraz uzasadnienie. Wniosek oznaczony nr USC.5355.3.2022 nie zawierał wymaganego w art. 11 ust. 1 pkt 1b) przedmiotowej ustawy wskazania kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt małżeństwa wnioskodawcy, a zmiana nazwiska dotyczyła tego aktu. Wskazać należy, że w przypadku stwierdzenia braku któregokolwiek z elementów wymienionych w art. 11 ust. 1 ustawy kierownik urzędu stanu cywilnego dokonując weryfikacji poprawności formalnej wniosku powinien, na podstawie art. 64 § 2 Kpa, wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku, jednocześnie pouczając, że nieuzupełnienie wniosku w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni, skutkować będzie pozostawieniem sprawy bez rozpoznania. W wymienionej wyżej sprawie organ prowadził postępowania administracyjne, przez co dopuścił się naruszenia przepisów art. 11 ust. 1 pkt 1b) ustawy o zmianie imienia i nazwiska oraz art. 64 § 2 Kpa. Przyczyną powstałej nieprawidłowości było niewłaściwe stosowanie przepisu Kodeksu postępowania administracyjnego i przepisu ustawy o zmianie imienia i nazwiska, a osobą odpowiedzialną za jej powstanie jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Poddębicach.

Większość skontrolowanych wniosków zawierała oświadczenie wnioskodawcy, że w tej samej sprawie nie złożył wcześniej wniosku do innego kierownika urzędu stanu cywilnego lub nie została już wydana decyzja odmowna (art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy o zmianie imienia i nazwiska). Na wniosku w sprawie nr USC.5355.3.2022 powyższe oświadczenie zostało umieszczone poniżej daty i podpisu wnioskodawcy. Przyjąć należy zatem, że ww. wniosek był obarczony brakiem formalnym, do uzupełnienia którego wnioskodawca winien być wezwany w trybie art. 64 § 2 Kpa, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpoznania. Pomimo braku podpisanego wymaganego w ustawie oświadczenia, organ prowadził w ww. sprawie postępowanie administracyjne, co stanowiło naruszenie przepisów art. 64 § 2 Kpa i art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy o zmianie imienia i nazwiska. Przyczyną powstałej nieprawidłowości było niewłaściwe stosowanie przepisu Kodeksu postępowania administracyjnego i przepisu ustawy o zmianie imienia i nazwiska, a osobą odpowiedzialną za jej powstanie jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Poddębicach.

Trzy z kontrolowanych spraw (nr USC.5355.6.2023, nr USC.5355.7.2023 i nr USC.5355.9.2023) dotyczyły zmiany nazwiska małoletniego poniżej 13 roku życia. Jak wynika z art. 9 ust. 2 ustawy o zmianie imienia i nazwiska zmiana imienia i nazwiska małoletniego dziecka następuje na wniosek przedstawiciela ustawowego małoletniego dziecka, a przepisy art. 8 ust. 2-5 stosuje się odpowiednio. Co oznacza, że w takiej sytuacji do zmiany imienia lub nazwiska dziecka niezbędne jest uzyskanie zgody drugiego rodzica, chyba że nie ma on pełnej zdolności do czynności prawnych lub jest pozbawiony władzy rodzicielskiej albo nie żyje. W kontrolowanych sprawach do akt została załączona, niepotwierdzona za zgodność z oryginałem, kopia postanowienia sądu, z której wynika, że ojciec dziecka został pozbawiony władzy rodzicielskiej. Należy zaznaczyć, że w przypadku tych spraw jest to kluczowy dokument, gdyż implikuje on dalsze działanie organu rozstrzygającego nie tylko w zakresie uznania za stronę, ale także w zakresie zgody na zmianę imienia lub nazwiska. Zgodnie z art. 28 Kodeksu postępowania administracyjnego stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. Pozbawienie władzy rodzicielskiej skutkuje pozbawieniem tego rodzica interesu prawnego w postępowaniu o zmianę imienia lub nazwiska dziecka i utratę statusu strony w postępowaniu w tym przedmiocie. Prawidłowym działaniem we wskazanych sprawach powinno być wezwanie przedstawiciela ustawowego wnioskującego o zmianę danych dziecka do załączenia do akt właściwie poświadczonych dokumentu lub okazanie oryginału. W myśl art. 76a § 2b Kpa, upoważniony pracownik organu prowadzącego postępowanie, któremu

został okazany oryginał dokumentu wraz z odpisem, na żądanie strony, poświadczą zgodność odpisu dokumentu z oryginałem. Poświadczenie obejmuje podpis pracownika, datę i oznaczenie miejsca sporządzenia poświadczenia, a na żądanie strony, również godzinę sporządzenia poświadczenia. Jeżeli dokument zawiera cechy szczególne (dopiski, poprawki lub uszkodzenia), należy stwierdzić to w poświadczeniu. W zależności od reakcji przedstawiciela ustawowego na powyższe wezwanie winno nastąpić albo dalsze procedowanie wniosku albo wydanie decyzji o odmowie zmiany danych. Brak reakcji organu na załączoną kopię dokumentu spowodował naruszenie art. 28 Kpa, a także art. 8 ust. 2 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, przyczyną powstałej nieprawidłowości było niewłaściwe stosowanie przepisu Kodeksu postępowania administracyjnego i przepisu ustawy o zmianie imienia i nazwiska, a osobą odpowiedzialną za jej powstanie jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Poddębicach.

W toku kontroli ustalono, że w każdej z kontrolowanych spraw organ stosował przepis art. 61 § 4 Kpa, mimo iż stroną postępowania była każdorazowo tylko jedna osoba (wnioskodawca), a do obligatoryjnego zawiadomienia wszystkich stron przywołany przepis obliuguje, gdy w postępowaniu jest więcej niż jedna strona. Niemniej jednak organ zastosował dobrą praktykę zawiadamiania wnioskodawców o wszczęciu postępowania wraz z pouczeniem o przysługujących im prawach jako stronom postępowania. Ponadto w trzech sprawach (nr USC.5355.6.2023, nr USC.5355.7.2023 i nr USC.5355.8.2023) z uwagi na analizę materiału dowodowego zawiadomiono strony w myśl art. 36 §1 Kpa o niezakończonym w terminie, wskazując jednocześnie nowy termin załatwienia sprawy oraz prawidłowo, pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia (art. 37 § 1-3 Kpa).

Ocenie kontrolerów podlegało również wykonanie obowiązku wynikającego z art. 10 Kpa. W toku kontroli ustalono, że w żadnej z kontrolowanych spraw organ nie korzystał z dyspozycji art. 10 Kpa. Odstąpienie od obowiązku zawiadomienia stron o zakończeniu postępowania przed wydaniem decyzji w sprawie, nie zostało uznane za nieprawidłowość, gdyż w kontrolowanych postępowaniach nie był gromadzony materiał dowodowy, a wydane decyzje były każdorazowo zgodne z żądaniem wnioskodawcy, będącym jedyną stroną postępowania.

W toku kontroli ustalono, że wszystkie decyzje wydane przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Poddębicach zawierały elementy wymagane przepisem art. 107 Kpa.

Wszystkie decyzje administracyjne wydane w kontrolowanych sprawach doręczono w sposób zgodny z przepisami art. 39 – 49 Kpa.

Wszystkie zbadane decyzje wydano w przewidzianym w Kodeksie postępowania administracyjnego terminie z uwzględnieniem przepisów art. 36 i 37 Kpa.

Ocenie kontrolujących podlegało rejestrowanie zmian imienia lub nazwiska w Systemie Rejestrów Państwowych.

W większości skontrolowanych spraw informacje o zmianie imienia lub nazwiska, wymagane przepisem art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 736 ze zm.) zostały prawidłowo zarejestrowane w Systemie Rejestrów Państwowych, co zostało sprawdzone przez kontrolujących poprzez podgląd w rejestrze PESEL danych osób, których dotyczyła zmiana. Jedyne w sprawie nr USC.5355.4.2022 zmiana nazwiska wnioskodawczynie została naniesiona z datą wydania decyzji (1 lipca 2022 r.), a nie z datą doręczenia rozstrzygnięcia (4 lipca 2022 r.), gdy przedmiotowa decyzja stała się wykonalna. Przyczyną opisanej nieprawidłowości było niewłaściwe zastosowanie przepisów, a skutkiem – naruszenie przepisu 10 ust. 1 pkt 4 ustawy o ewidencji ludności. Osobą odpowiedzialną za powstanie opisanej nieprawidłowości jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Poddębicach.

We wszystkich skontrolowanych sprawach zmiany danych wnioskodawców zostały odnotowane w odpowiednich aktach stanu cywilnego za pomocą wzmianek dodatkowych. Wskazać należy, że wykonanie decyzji o zmianie imienia lub nazwiska, polegające na dołączeniu wzmianki dodatkowej do aktu (aktów) stanu cywilnego wnioskodawcy, ewentualnie aktów urodzenia jego małoletnich dzieci (art. 24 ust 2 pkt. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 1378 ze zm.) i aktualizacja rejestrów państwowych winna nastąpić po jej doręczeniu niezależnie od tego, czy jest ona ostateczna czy też nieostateczna (rygor natychmiastowej wykonalności wynika wprost z przepisu art. 12 ust. 2 ustawy o zmianie imienia i nazwiska).

Na marginesie należy wskazać, że w sprawie oznaczonej nr USC.5355.4.2022 w treści wzmianki dodatkowej o zmianie nazwiska wnioskodawczynie dołączonej do aktu małżeństwa znalazł się oczywisty błąd pisarski (data decyzji w przedmiocie zmiany nazwiska: 4 lipca 2022 r. zamiast 1 lipca 2022 r.).

Wobec powyższych ustaleń działalność Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Poddębicach w kontrolowanym okresie oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W związku z dokonanymi ustaleniami zobowiązuję do przestrzegania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i ustawy o zmianie imienia i nazwiska oraz ustawy o ewidencji ludności w zakresie dotyczącym obowiązków kierownika usc przy rejestracji danych w rejestrze PESEL. Zobowiązuję również Pana Burmistrza do zobligowania

Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Poddębicach do przestrzegania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o zmianie imienia i nazwiska oraz ustawy o ewidencji ludności.

Jednocześnie proszę o poinformowanie o sposobie wdrożenia wskazanych wyżej zaleceń w ciągu trzydziestu dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z up. WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

Marta Wojtaszewska
**Dyrektor Wydziału
Spraw Obywatelskich**
(podpisano elektronicznie)